

Bertil Videt

Det militära infallet i Libyen – ett imperialistisk övergrepp eller en humanitär medling?

Efter att Förenta Nationernas säkerhetsråd på torsdagen den 17 mars 2011 gav grönt ljus, för en flygförbudszon över Libyen, föll de första bomberna på lördagen. Är då militäringreppet i Libyen nödvändigt för att stoppa Muammar Khaddafis slakt på sina demokratikrävande motståndare? Eller handlar det om ett angrepp utifrån imperialismens politiska egenintresse, vilket endast kan leda till försämrade levnadsvillkor för det libyska folket?

Vänsterns hållning världen över är tudelad. Och klart är, frågan går inte att lösa med ihärdiga upprepningar av endera “motstånd mot imperialismen” eller “villkorslöst stöd åt upproret”, dvs varken av en revolutionär retorik eller att hävda abstrakta principer. Vi måste utgå från hur händelserna faktiskt har utvecklats i Libyen.

Västmakternas dubbelmoral är uppenbarligen mer än övertydlig. Hur ska någon på allvar kunna tro att politiker, som in i det sista försvarade den egyptiska diktatorn Hosni Mubarak och som senast vägrade fördöma det dödliga våldet som kungadömet ådagalade i Bahrein mot krav på människors frihet, nu skulle bekymra sig om mänskliga rättigheter i Libyen? Dessutom har ju deras eget ansvar, i att skapa Khaddafis djävulsregim, varit lika övertydligt. För överste Khaddafi har, även om relationen mellan makten i Tripoli och Västmakterna svängt fram och tillbaka, under mer än ett årtionde kunnat räkna med ett solitt stöd från Västmakterna inklusive mängder med vapen. Det är alltså att betvivla att dessa tidigare kolonialmakter plötsligen skulle ha omsorg om det libyska folket.

Men ovanstående fakta är i sig inget argument mot framtvängandet av en flygförbudszon. Ett avvisande av det västerländska militäringripandet måste istället grundas på en övervägning av vilka risker och möjligheter det innebär. Och då måste vi ta i beaktande att ledarna för folkresningen har bett om flygförbudszonen. Ifall vi i Väst inte utgår från det faktumet betar vi oss som förmyndare gentemot människor som satsat sitt eget liv i kampen mot en hänsynslös diktator. Ingen i Väst kan på allvar hävda att rebelledarna inte uttrycker folkviljan. Innan, när idén om en flygförbudszon dök upp för en månad sedan, hade den föga stöd bland befolkningen. Då räknade de upproriska med en seger och hade välgrundade argument för att ledarna skulle avvisa flygförbudszonsförslaget. Ett militärt ingrepp skulle ge Khaddafi chansen att framställa sig som ett offer för ett imperialistiskt övergrepp och dessutom hade de även själva en misstro gentemot Västmakterna. Därför måste vi ta i beaktande att rebellernas omsvängning de senaste veckorna är förorsakad av den framgång som Khaddafis styrkor har haft. De tidigare argumenten är naturligtvis fortfarande giltiga men faktumet är att Khaddafis trupper har största delen av landet i sin hand och att läget har blivit mycket bekymmersamt för folkresningen.

Avvisandet kontra godkännandet av militäringripandet är inget lättvinligt, dock innebär det att ta ställning till ett reellt problem, är människoliv viktigare än att hävda principer. Vänstern måste följaktligen erbjuda ett bättre alternativ än innehållslösa deklamationer om solidaritet och anti-imperialism. Vi måste kräva att luftvärnskanoner och militärt försvarsmaterial ges de upproriska, så att de kan skydda sig själva. Det kommer också att ge dem ökad slagkraft gentemot Khaddafis trupper. Det är således bara att bejubla faktumet att den nuvarande egyptiska regeringen har försett rebellerna med vapen. Fast vi ska vara på det klara med att möjligheten att åstadkomma något dylikt ifrån regeringarna i Väst är mycket begränsad, vilket kan ses i arabers misstro gentemot Väst. Vi bör, i vilket fall som helst, avkräva regeringarna i Väst att deras stöd till diktaturerna i den arabiska världen stoppas. Det saknas varken argument eller fakta.

Det finns också en fara för ett storskaligt militäranfall i slutändan – ty när krigsmaskineriet väl är igångsatt är det svårt att hejda. Trappas ingreppet upp och utländska trupper i framtiden dödar civila libyer kan befolkningen välja att ställa sig på Khaddafis sida. Redan den första bombdagen kom nyheten att innevånare i huvudstaden Tripoli hade tagit avstånd från bombanfallen och ställt sig bakom Khaddafi. Den gamla översten använder naturligtvis detta för att framställa sig som nationens försvarare mot de “barbariska korstågsfararna” och gentemot oppositionen som varande deras handgångne män. Och så länge som västerländska bomber skördar oskyldiga offer – vilket blir oundvikligt i en långvarig militäroperation – kommer diktatorn Khaddafi att vinna allt mer gehör för sig. Vi vet ju dessutom att regeringarna i Frankrike, Storbritannien och USA inte har mänsklighetens väl i hågen utan sina egna strategiska intressen i ett oljerikt område. Risken är således överhängande att det militära ingripandet kommer att skapa nya problem.

Grenzeloos (Amsterdam) den 20 mars 2011. Översättning Per-Erik Wentus.